Anti-pest protocol

HOE WE MET ELKAAR OMGAAN
OP DE TOVERCIRKEL

Basisschool de Tovercirkel
Directie: Manuela Bazen-Steenkamp
Anti-pestcoördinator: Puck de Groot

VERSIE OKTOBER 2026

Inhoud

Inleiding 3

Hoofdstuk 1 Uitgangspunten 4

Onze visie 4

Onze uitgangspunten 4

Hoofdstuk 2 Preventie 5

Regels en afspraken 5

Kanjertraining 5

Gouden weken/ zilveren weken 5

KanVAS 6

Hoofdstuk 3 Pestgedrag 7

Wat is grensoverschrijdend gedrag? 7

Onmacht versus onwil 7

Verschil tussen pesten en plagen 7

Definitie pesten 7

Begeleiding van ‘pester’, ‘gepeste’ en de ‘zwijgende middengroep’ 8

Hoofdstuk 4 De rol van leerkrachten, ouders en school 10

De rol van de ouders 10

De rol van de leerkrachten 11

De rol van de school 11

Stappenplan bij ongewenst en grensoverschrijdend gedrag 11

Hoofdstuk 5 Tot slot 13

Inleiding

Dit is het anti-pest protocol van OBS de Tovercirkel in Hoofddorp. Hierin wordt beschreven op welke manier wij omgaan met het gedrag en de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen. Het heeft betrekking op de inzet van preventieve middelen en interventies om een omgeving te creëren die enerzijds onveilige situaties voorkomt en het sociaal emotioneel leren bevordert. Anderzijds wordt hierin aangegeven hoe wij, samen met uw kind en u, omgaan met pestgedrag en handelen bij ongewenst en grensoverschrijdend gedrag.

De doelen van dit protocol zijn:

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek).
- Leerlingen, leerkrachten, directie, anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Dit is een levend document. Dat betekent dat dit document regelmatig wordt besproken en waar nodig aangepast. Alle medewerkers en betrokkenen bij OBS de Tovercirkel zijn hiervan op de hoogte en handelen hiernaar.

Het anti-pest protocol staat op de website van de school. Tijdens de informatieavond van de groep en andere momenten, wordt aandacht besteed aan Kanjertraining. Zo hopen wij een prettige samenwerking tussen ouder, leerling en school te bewerkstelligen en voort te zetten.

Hoofdstuk 1 Uitgangspunten

Onze visie

OBS de Tovercirkel wil een plek zijn voor elk kind. Wij vinden het belangrijk dat we de kinderen een veilige plek bieden waar ze zichzelf mogen zijn en thuis mogen voelen. Waar ze fouten mogen en durven maken en ook uit durven blinken. Een school waar ze elke dag met plezier naartoe gaan. Van hieruit kunnen kinderen zich optimaal ontwikkelen.

Om dit voor elkaar te krijgen hebben we elkaar nodig en zullen we als ouder, verzorger, schoolmedewerker en eventuele externen moeten samenwerken. Omdat ieder kind er mag zijn hechten wij groot belang aan hoe kinderen met zichzelf en met elkaar omgaan.

De Kanjertraining sluit hierbij aan en maakt onze visie concreet. Kanjertraining staat voor vertrouwen, sociale veiligheid, rust en wederzijds respect. Dit vormt voor ons de leidraad voor ons pedagogisch beleid.

Onze uitgangspunten

1. <u>Elk kind moet zich veilig en gewaardeerd voelen op school.</u>
   Elk kind moet zich veilig voelen op school en met een fijn gevoel naar school toe komen. Ouders moeten op de hoogte zijn van wat de school gaat doen als zij merken dat hun kind gepest wordt op school. Er wordt gesproken over pesten als de ontvanger het als pesten ervaart. 80% van de leerkrachten weet niet dat er in hun klas gepest wordt. Dus als ouders bij de leerkracht komen, nemen wij dit te allen tijde serieus. 60% van de ouders weten het ook niet of komen er veel later achter. Zij hadden dat niet van hun kind verwacht.

2. <u>We willen te vertrouwen zijn.</u>
   De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan je werkelijk bent, zoals je bent is het goed en daarmee ben je te vertrouwen.

3. <u>Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen.</u>
   We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.
   Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet leiden door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

4. <u>We geven het goede voorbeeld</u>.
   De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:
   - We gaan respectvol met elkaar om.
   - We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media.
   - Indien zich een probleem voordoet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Hoofdstuk 2 Preventie

Regels en afspraken

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de onderstaande vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de kanjerafsprakenposters.

Kanjertraining

De subdoelen van de Kanjertraining zijn:

- Bevordering van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Versterking van sociale vaardigheden van de leerlingen.
- Beheersing door leerlingen van verschillende oplossingsstrategieën in conflicten
- Bewustwording van eigenheid bij de leerlingen; ik doe mij niet anders voor dan ik werkelijk ben.
- Bevordering van actief burgerschap en sociale integratie.

Gouden weken/ zilveren weken

De eerste 6 weken van het schooljaar, en na de kerstvakantie wordt extra tijd ingepland om aandacht te besteden aan de groepsvorming, veiligheid en welbevinden. Dit doen we aan de hand van de Kanjertraining.

KanVAS

Naast observaties en gesprekken met leerlingen maken we gebruik van KanVAS. Dit is het leerlingvolgsysteem. Hierin vullen de leerlingen en leerkrachten de vragenlijsten in en zien de leerkrachten terug hoe kinderen zich voelen. Deze data wordt geanalyseerd en besproken om nog beter aan te kunnen sluiten bij de behoeften van de kinderen.

Algemeen	- Veilig schoolplein garanderen: goede surveillance in de pauzes. - Veilig van en naar school. Opwachten buiten schoolplein is ook pesten en heeft zijn weerslag op functioneren in de klas.
Groep 1 en 2	- Nadruk leggen op welk gedrag uit de Kanjertraining wij willen zien van de leerlingen. - Aan de hand van het Kanjerverhaal, gedrag koppelen aan de petten van de Kanjertraining. - Belangrijke begrippen: samen spelen en samen werken.
Groep 3 en 4	- Door Kanjertraining ook aandacht schenken aan wij als groep. Welk gedrag vindt de groep fijn? - Er worden klassenafspraken gemaakt aan de hand van Kanjertraining. - Door het Kanjerverhaal wordt aandacht geschonken aan het gedrag dat wordt verwacht van de leerlingen.
Groep 5 t/m 8	- Welk gedrag vind ik fijn, mijn vrienden, de klas, de leerkracht en mijn ouders? Daar wordt aandacht aan besteed. - Er worden klassenafspraken gemaakt aan de hand van Kanjertraining. - Door verschillende Kanjerspellen, Kanjeroefeningen en lessen uit de werkboeken wordt met de kinderen gewerkt aan een fijne sfeer in de klas.

Hoofdstuk 3 Pestgedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek en/of materieel. Voorbeelden zijn pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken, stelen, discriminatie, seksuele toenadering of intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die ermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.
Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er vuistregels die wij hanteren. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen als er helder en duidelijk gezag is: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar soms gaat het mis.

Onmacht versus onwil

Als uitgangspunt hebben we dat kinderen zich niet willen misdragen, maar dat het wel eens mis gaat. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich willen misdragen en dan maken we onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van het kind. Het kan zijn dat een kind moeite heeft met zichzelf of de omstandigheden waarin het verkeert of uit onvermogen vanwege beperkingen van het kind.

Verschil tussen pesten en plagen

Wanneer in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen heerst, dan zal er minder gepest worden.
Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten om. Daarom weet een leerkracht zelden precies wat er zich afspeelt tussen leerlingen onderling. De leerkracht zal dit moeten horen van de leerlingen zelf.

De grenzen tussen plagen en pesten zijn niet altijd duidelijk, maar wel zijn verschillen zichtbaar:
- Pesten gebeurt met opzet, plagen niet.
- Pesten gebeurt stelselmatig, plagen gebeurt af en toe tussen verschillende personen.
- Bij pesten is er sprake van ongelijkheid in macht, kracht of sociale klasse, bij plagen is die ongelijkheid niet of veel minder aanwezig.

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), dan spreken we van pestproblematiek.
Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar, er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt het ene kind, de andere keer het andere kind. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en/of grappig.
Pesten is heel schadelijk en daarom moeten we er samen voor zorgen dat het stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen.

Vormen van pesten:
- Verbaal pesten: het zeggen van onaardige dingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van kwetsende woorden.
- Relationeel pesten: het pesten in onderlinge relaties, waarbij deze relaties of vriendschappen schade toegebracht wordt door bijvoorbeeld buiten sluiten, zwart maken, negeren of roddelen.
- Fysiek pesten: iemand lichamelijk geweld aandoen, zoals schoppen en slaan.
- Materieel pesten: het afpakken, beschadigen of verstoppen van spullen.
- Mentaal pesten: iemand bedreigen of chanteren.
- Cyberpesten: digitaal schelden, bedreigen, roddelen, stalken, haatprofielen plaatsen, vervelende foto's of filmpjes plaatsen, negeren van jouw opmerking of geen likes krijgen op internet.

Mogelijke signalen van pesten:
- Geen zin om naar school te gaan.
- Afwezige indruk.
- Angst en onzekerheid.
- Neerslachtigheid.
- Stemmingswisselingen.
- Driftbuien.
- Overdreven clownesk gedrag.
- Blauwe plekken of schrammen.
- Eigendommen die regelmatig stuk zijn.
- Nabijheid zoeken van de leerkracht.
- Bijna nooit of als laatste gekozen worden.
- Geen vrienden, vaak alleen op het plein.
- Geen uitnodigingen krijgen voor feestjes.
- Verminderde schoolresultaten.

Begeleiding van 'pester', 'gepeste' en de 'zwijgende middengroep'.

Om zorg te dragen dat het pesten stopt is er begeleiding nodig op elk gebied. Daarom worden aan de 3 groepen die hiermee in aanraking komen begeleiding geboden. Dat kan op de volgende manieren:

Begeleiding van de 'pester':
1. Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
2. Laten zien wat het effect van het gedrag is voor de 'gepeste'.
3. Excuses laten aanbieden.
4. In laten zien welke sterke en leuke kanten de 'gepeste' heeft.
5. Pesten is verboden in en om de school; wij houden ons hieraan.
6. Het kind leren niet gelijk kwaad te reageren; leren beheersen, de 'stop-denk-doehouding' of een andere manier van gedrag aanleren.
7. Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten.
8. Zoeken van een sport of club; waar het kind ervaart dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
9. Inschakelen van hulp van derden.

Begeleiding van de 'gepeste':
1. Medeleven tonen en luisteren en vragen; hoe en door wie wordt gepest?
2. Nagaan hoe de leerling zelf reageert; wat gebeurt voor, tijdens en na het pesten?
3. Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je niet afzonderen.
4. Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
5. Sterke kant van de leerling benadrukken.
6. Zoeken van een sport of club; waar het kind ervaart dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
7. Inschakelen van hulp van derden.

Begeleiding aan de 'zwijgende middengroep':
1. Pesten bespreekbaar maken in de klas.
2. Via rollenspel situaties uitspelen om leerlingen verschillende rollen te laten ervaren.
3. Stimuleren van groepsverantwoordelijkheid; wij helpen elkaar.

Hoofdstuk 4 De rol van leerkrachten, ouders en school

Als wij ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. Wij kiezen ervoor om leerlingen niet te beoordelen als kwaad of goed, maar het als taak te zien om leerlingen, wanneer zij fouten maken, hen te begeleiden. Gezamenlijk ligt er een opvoedingsplicht die wij serieus nemen.

De rol van de ouders

Deze verwachtingen hebben wij van u:

- Ouders tonen zelfbeheersing. Dit houdt in dat ouders een leerling, andere ouder of leerkracht niet verbaal of fysiek aanvallen.
- Ouders spreken in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind of onthouden zich van commentaar. Dat doet de school ook over u en over uw kind.
- Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u dit met school. Uitgangspunt is daarbij dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.
- Ouders kennen het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld en/of een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij of achterklap in welke vorm dan ook.

Tips voor u, als ouder:
Ouders van ‘pesters’:

1. Neem het probleem van uw kind serieus.
2. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
3. Raak niet in paniek; elk kind loopt kans een ‘pester’ te worden.
4. Probeer achter de mogelijke oorzaken te komen.
5. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
6. Besteed extra aandacht aan uw kind.
7. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
8. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Ouders van gepeste kinderen:

1. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
2. Als pesten niet op school gebeurt maar op straat, probeer dan in contact te komen met de ouders van de ‘pester’ om het probleem bespreekbaar te maken.
3. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
4. Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes kan het zelfsrespect van uw kind vergroot worden of weer terugkomen.
5. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
6. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Alle andere ouders:

1. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
2. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
3. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
4. Geef zelf het goede voorbeeld.
5. Leer uw kind voor anderen op te komen.
6. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

De rol van de leerkrachten

Van de leerkrachten op school kunt u het volgende verwachten:

- Voorbeeldgedrag. U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouders. De leerkrachten gaan onderling ook respectvol met elkaar om. Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkracht verwachten dat daarmee oplossingsgericht aan de slag wordt gegaan.
- Een correcte reactie op gedrag van kinderen ten aanzien van de schoolregels. De leerkracht gaat ervan uit dat kinderen niet bewust ongewenst gedrag vertonen. Daarom wordt gevraagd naar bedoelingen van het kind.

De rol van de school

Van de school kunt u verwachten dat de afspraken worden geborgd en op de naleving van de afspraken wordt toegezien. Wij zetten in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen.

Stappenplan bij ongewenst en grensoverschrijdend gedrag

Stap 1
De leerkracht voert een gesprek met de betrokken leerling(en). De leerkracht benoemt het ongewenst gedrag: ‘ik zie dat…’, ‘ik hoor dat…’ De leerkracht benoemt het gewenste gedrag.
Stap 2
De leerkracht spreekt de leerling aan, maar betrekt de klas bij het aanspreken. ‘Ik heb last van…’, aan de andere kinderen vragen: ‘heb jij ook last van…’ of ‘klopt het dat…’
Stap 3
De leerling gaat door met het ongewenste gedrag. De leerkracht benoemt het ongewenste gedrag en vraagt de leerling het gewenste gedrag te oefenen op de kansplek. De leerkracht wijst de leerling op de kansplekregels en laat de leerling de zandloper omdraaien. De leerling gaat het werk maken dat hij/zij mee heeft genomen. Nadat de zandloper is afgelopen, gaat de leerling zelfstandig terug naar zijn plek.
Bij direct grensoverschrijdend gedrag worden stap 1 t/m 3 overgeslagen.
Stap 4
De leerling laat weer het ongewenste gedrag zien = vanaf nu grensoverschrijdend gedrag. De leerkracht benoemt het ongewenste gedrag en laat de leerling het gewenste gedrag oefenen op de kansplek buiten de klas (2 klassen hoger of lager). De leerkracht bespreekt hoe lang de leerling in de buurklas blijft (in de regel: tot de volgende pauze) en welk werk de leerling daar doet. De leerling komt zelfstandig weer terug naar de eigen klas. De leerkracht gaat na schooltijd in gesprek met de leerling over het ongewenste en grensoverschrijdende gedrag en het gewenste gedrag in de pauze of na schooltijd. Wat heeft de leerling nodig? Hoe gaat het wel lukken? De leerkracht informeert zo snel mogelijk de ouders en maakt een notitie in Parnassys. Bij voorkeur voordat de leerling naar huis gaat. Bij direct ernstig grensoverschrijdend gedrag schakelt de leerkracht de directie of IB in. Ouders worden geïnformeerd dat de leerling direct moet worden opgehaald. Vervolgens vindt een gesprek met ouders en leerling plaats over de toedracht, consequenties/gevolgen en de terugkeer naar school. Indien van toepassing vindt voorafgaand aan de terugkeer een herstelgesprek plaats.
Stap 5
De leerling laat binnen 4 weken nog een keer dit grensoverschrijdende gedrag zien.

Ouders worden op de hoogte gesteld van het terugkerende grensoverschrijdende gedrag. Er volgt een gesprek met ouders. Keuren ouders het gedrag goed? Nee: Hulp aanbieden, passende plek indien nodig. Plan van aanpak maken. Nee, maar: Smileyposter. Er is geen excuus voor wangedrag kind. Wilt u dat uw kind…? Ja: Grenzen school aangeven. Voorlopig uit de klas. Samen plan van aanpak maken. 2 klassen hoger/lager. Kind dichtbij leerkracht inschakelen. Professionele hulp van derden. Professionele hulp van derden. IB/directie worden betrokken. De leerling werkt 2 dagen in een andere klas (2 groepen hoger/lager).
Stap 6
De leerling laat binnen 4 weken nog een keer grensoverschrijdend gedrag zien. Het protocol schorsen en verwijderen wordt in werking gesteld.

Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag kan, in overleg met directie, besloten worden direct met ouders contact op te nemen. Stap 1 wordt hierdoor overgeslagen en directie/ib wordt gelijk geïnformeerd. Ouders wordt dan verzocht de leerling direct op te komen halen. Een gesprek met ouders en een herstelgesprek met alle betrokkenen wordt gevoerd.

Binnen het bestuur van Floreer is een gezamenlijk protocol vastgesteld rond schorsen en verwijderen wat wij volgen. Dit kunt u vinden op de website van Floreer (www.stichtingfloreer.nl), opvragen op school of op het bestuurskantoor. De kwaliteitskaart ongewenst gedrag en grensoverschrijdend gedrag is desgewenst opvraagbaar bij directie.

Hoofdstuk 5 Tot slot

Het team van de Tovercirkel zal er altijd alles aan doen om tot een goede oplossing te komen indien er sprake is van pesten.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid met plezier naar school te gaan. Dit doen we door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen zodat als zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op onze regels en afspraken.

De anti-pestcoördinator is Puck de Groot.
De interne vertrouwenspersoon is Puck de Groot

Indien u vragen heeft kunt u altijd terecht bij de directie van de Tovercirkel.

Manuela Bazen-Steenkamp,
directeur OBS de Tovercirkel